

בעין חינוכית

בעין חינוכית מספר 141, כ"ח בסיוון תשע"ד

שבועיים לחטיפה – וכלום לא קרה!?

דיאיון עם הרב יונה גודמן, ראש תחום חינוך אמוני, מכללת אורות ישראל

להם להכיל; מצד שני, צריך לספר להם, באופן יזום, מה קורה. לא לשדר שהמצב כה מפחיד עד שאפילו אימא לא מדברת על זה אֵתם. צריך לספר, לאפשר להם לשאול שאלות וכן הלאה.

אבל אם אספר להם, זה עלול להלחיץ אותם עוד יותר?

לדעתי ההפך הוא הנכון. אם הם ימשיכו לקבל "מידע" רק מחברים, מד הלחץ של השמועות יעלה. הם זקוקים לנו, ההורים והמחנכים. עלינו לתת להם עדכונים ולאפשר להם לשאול. אחרי יצירת מצע של מידע אמין, לפי מה שידוע לנו, אפשר לדבר על רגשות; לשתף את הילד בעדינות במה שאנו חווים ולשאול אותו מה האירוע עושה לו; האם הוא מצליח להתרכז כרגיל או כל שאלה אחרת שמאפשרת הבעה רגשית. אגב, לא כל רגש מסעיר מחייב "תשובה" שכלית. נערה שאומרת שהיא מפחדת, לא בהכרח מצפה ל"תשובה", אלא להזדהות. ניתן לומר לה: "אפשר להבין שזה מסעיר", להתיישב לידה ולחבקה. לעתים תפקידנו החינוכי מתבטא יותר בהתנהלותנו ופחות בדברינו.

מבחינה חינוכית, מה דעתך על ריבוי התפילות? מה זה עושה לנוער?

על כוחן של תפילות למדנו מהתורה כולה. אין צורך בדעתי. אנו יודעים שהתפילות פועלות למען עם ישראל, ובע"ה למען החטופים. בה בעת, הן מסייעות לנוער להאמין שהוא מסוגל להתפלל. בתפילות אלו אף נער לא נרדם או משחק בטלפון הסלולרי. אך הערה אחת: יש מקומות שבהם אפיק הפעולה היחיד המוצע לבני הנוער הוא תפילה המונית, ושוב ושוב תפילה. כל התכנסות נפתחת באמירת תהלים. יש בני נוער שרצף התפילות אינו מהווה מענה לסערת נפשם, ויש שיחד עם התפילות זקוקים לשיח, לליבון ולהכוונה. עלינו לסייע

מאז החטיפה, ילדיי בסערה. כל אחד בצורה אחרת. מה אפשר לומר להם?

לפני ששואלים מה לומר לילדים צריך לראות מה אנו "אומרים" לעצמנו. גם אנחנו בסערה המורכבת מערבוב של דאגה, חרדה, הזדהות ועוד. זה נורמלי. ברוך השם אנו אנשים רגישים ואכפתיים וממילא מושפעים, כל אחד בדרכו, ממה שקורה אצל אחים. אחד מאֵתנו עצבני, שני מתקשה להתרכז, שלישי לא מצליח לישון ורביעי "מכור" לחדשות. לעתים מתגלה השונות גם בין בני זוג. אחד רק רוצה לדבר על המצב והשני רק רוצה לקרוא חדשות. נדרשת הבנה ורגישות לצורכי האחר.

למה ההתמודדות עם החטיפה כה קשה לנוער?

היא קשה לא רק לנוער אלא לכולנו. הרי יש בחטיפה קושי ייחודי. חטיפה, בניגוד לפיגוע, היא אירוע מתמשך של אי-ודאות. בפיגוע – ברגע שאתה שומע עליו הוא כבר הסתיים ונותר רק להשתקם; בחטיפה – העיקר לפניך. ייחוד זה מצטרף לגיל הנחטפים. בעבר נקראו ילדינו להזדהות עם חיילים "אמתיים" ומבוגרים שהיו בשבי, אך כעת מדובר בחבר'ה, כמוהם. רמת ההזדהות היא בשמים והרצון לפעול למענם עצום. רבים, ובעיקר המקורבים יותר, אחוזים בתסכול עצום ומחפשים כל אפיק אפשרי לפעילות. עלינו לסייע להם להבין את הרצון לפעול ולעזור, ואת הקושי לדעת כיצד. מתוך כך ננסה לכוונם לעשייה בונה ומועילה לכל הצדדים.

ומה תפקידנו לגבי הילדים? הם חשופים לחדשות ונסערים מאוד.

תפקידנו לתווך (=לשמש כמתווך) את החדשות בשני מובנים משלימים. מצד אחד, אין זה רצוי שהילדים יהיו חשופים לרצף אין-סופי של חדשות. זה יוצר הצפה שקשה

להם לחשוב על השבועיים שחלפו, כמעין סיכום ביניים אישי של מחשבות ורגשות, של זיהוי מה היו רגעי שיא עבורם וזיהוי דברים המסייעים להם להתמודד.

בה בעת, חשוב להדגיש לילדינו כי ספר תהלים אינו כספומט ואין הבטחה שהתפילות תיענינה במובן שאנו חפצים. הן בוודאי תורמות ומועילות, והן הטוב בעינינו יעשה.

כמחנכת, אני מוטרדת ממה שיקרה לתלמידי בימי החופש כאשר לא אהיה לידם כדי לתמוך בהם.

תקוותנו שהבנים ישבו בשלום במהרה, והשאלה תתייתר. בינתיים, אכן צריך לראות איך משמרים קשר בימי החופש. אפשר לתת לכל מורה, כולל המורים המקצועיים, שמות של שלושה-ארבעה תלמידים כדי שישמרו אתם על קשר טלפוני או אלקטרוני פעמיים בשבוע; אפשר ליזום ערב כיתה או פעילות כיתתית אחרת. בה בעת, האחריות באמת עוברת ביתר שאת להורים.

שבועיים חלפו וכלום לא קרה! מה אומרים?

ניתן להבין את התחושה שכלום לא קרה, אך במבט מעמיק יותר, בשבועיים האחרונים קרה המון. הם היו משמעותיים מאוד לכולנו. אנו ממתנינים ומתפללים לשובם של הילדים, אך מתוך ימי התפילה וההמתנה אנו משתנים. גבורת ישראל שבה להתגלות בצורה בריאה יותר. טהרת הלב ונקיות הכוונות מופיעות ביתר שאת אצל כולנו. אנו זוכים בע"ה להרים ראש גאה, להתלכד ולהתעצם; לצמוח, לשאוף לקרבת אלוקים, לזכור מה עיקר ומה טפל בחיים שלנו כפרטים וכמשפחה. לא בחרנו בימים אלו, אך בפועל הם נהיו לימים של צמיחה, של צעידה אל עבר אמת גדולה יותר.

השאלה היא, מה יישאר אִתנו מהודם של ימים אלו בעת שנחזור לימי השגרה? כדאי להחליט כבר עתה על דברים מסוימים שנאמץ לעצמנו ונמשיך לחיות לאורם גם כשנשוב לימים רגילים; לחשוב מה אנו רוצים בע"ה לנצור בלבנו במעגל האישי והמשפחתי, הקהילתי והלאומי, כדי להמשיך לצעוד לעבר חיים אמתיים יותר ונקיים יותר גם בעתיד.

מה תפקידנו כעת?

כמובן להמשיך להתפלל, ועם זאת, להבין את מהות המלחמה. תבורת רוצחים ש"שיא" הישגם הצבאי הוא חטיפת שלושה נערים מתחנת אוטובוס, אינם עומדים לכבוש אפילו יישוב אחד בישראל. אף הם מבינים זאת. כוונתם לפגוע ברוח, להחליש אותנו ולזרוע בתוכנו ייאוש ופירוד. על כן, תפקידנו דווקא כעת להמשיך לחזק את הרוח; להמשיך לתת רוח גבית: למשפחות, לחיילים, לציבור ולמשלה. כל אלו יונקים מעיינות אמונה רבים מאִתנו. כל דגל שנניף, כל שלט שנתלה על מרפסת הבית או בכיכר העיר – מזכירים לכולנו כי "עם ישראל חי" ומוסיף קומות של חיים ועוצמה מיום ליום. אפשר, וצריך, לחזק בני משפחה אחרים בטלפון או בדוא"ל; למצוא דרכים לשלוח דברי חיזוק לחיילים וליזום פעילויות שונות להמשך גילוי האחדות והאמונה בכל מעגלי חיינו.

בשתי מילים: מה יהיה?

בעזרת השם יהיה מצוין. בסוף. בסוף תהיה גאולה שלמה, ומקדש, ושלום אמת והכול. זה כתוב בתורה ובנביאים, מוזכר בכל לידה או חתונה ומהווה את הציר המרכזי של חיינו. כדי להמשיך לצעוד לשם עלינו להבין שמעשה חטיפה היא שורה אכזרית נוספת במלחמה ארוכה על זכותנו לחיות כעם ה' בארץ הזאת.

כשיצאנו לדרך הביתה לפני מאה שנה ויותר, ידענו שיהיו קשיים נוראיים. ידענו שיהיו מלחמות וצרות, וכן, גם חטיפות, וידענו שאנו מסוגלים להן. מתוך אמונה, מתוך תפילה, מתוך עוצמה – אנו ממשיכים. אנו לא בגלות. תפילתנו אינה חלילה תפילה של יהודי בגטו, אלא של עם בוטח וחי הניצב זקוף ומתפלל, מתוך ענווה, על בניו שנלכדו במערכה. בע"ה, גור אריה יהודה מתנער מתרדמתו ושב לארצו ולעצמו, לאלוקיו ולתורתו. הבנים נחטפו ליד "דרך האבות". יחדיו צועדים כולנו בדרך האבות, אל עבר הר המוריה.

מותר לדאוג, להזדהות ולכאוב, אך מתוך אמונה גדולה. עם ישראל חי ופן נוסף ביופיו מתגלה. נתפלל לבשורות טובות, נתחזק כמשפחה וכקהילה, ונמשיך לבנות ולהיבנות.

וְפָדוּי ד' יִשְׁבֹּן, וּבָאוּ צֵיִן בְּרָנָה וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים, שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיִגוּ וְנִסּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה (ישעיה לה).